

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Юлиан Куюмджиев
за дисертационния труд

на Росен Методиев Николов,

редовен докторант в Института за изследване на изкуствата,

сектор „Музика“, в БАН

на тема „Развитие на балетното изкуство в Бургас“

за получаване на образователната и научна степен „Доктор“

Данни за докторанта

Росен Методиев Николов е завършил специалност „Хореографска педагогика“ ОКС „Бакалавър“ (1999) и специалност „Хореографска режисура“ ОКС „Магистър“ (2015) в Югозападния университет „Неофит Рилски“ в Благоевград. Специализира в академия „А. Я. Ваганова“ в Санкт Петербург. Работил е като ръководител на балетната школа към Дома на културата на транспортните работници и като художествен ръководител на „Tanz studio R“ в Бургас. От 2001 г. е преподавател в НУМСИ „Проф. Панчо Владигеров“ – Бургас, по дисциплините „Класически танц“, „Исторически танци“, „Характерни танци“, „Съвременни танцови техники“, „Композиция и импровизация“, „Теория и методика на специалността“, „История на танца“, „Актьорско майсторство“ и „Пантомима“. Има активна творческа дейност като постановчик на балетни спектакли и на танци в драматични пиеси, както и като автор на танцови спектакли.

Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на Росен Методиев се състои от въведение, 6 раздела, заключение, 4 приложения, библиография, публикации по темата на дисертацията и справка за приносите на труда с общ обем 192 страници. Това е първото цялостно изследване, което представя развитието на балетното изкуство в Бургас. То се вписва в актуална изследователска област, посветена на историята на българския музикален театър. Текстът проследява хронологично период от 130 години – от предпоставките за възникването и развитието на танцовото изкуство в Бургас от края на 19 и първата половина на 20 век, през етапа на първите балетни постановки в самодейната опера (създадена през 1955 г.) до професионалната балетна труппа в Държавната опера в града (от 1972 г.).

Във въведението авторът представя основните издания, в които има информация за балетното изкуство в Бургас (сред тях трябва да се добави и книгата „Първостроителите на Бургаската опера“ от проф. Сребра Михалева, която е цитирана по-нататък в текста), формулира и целта на изследването като систематизиране на „началните стъпки, утвърждаването и развитието на балета в Бургас“ (с. 7), синтезирано представя и съдържанието на шестте раздела.

Първият раздел „Предпоставки за интерес към танца в Бургас (края на XIX – средата на XX век)“ разкрива стремежа на автора да потърси корените и наченките на балетното изкуство в града, които открива в различни културно-просветни и музикални прояви, в бита, в училищната самодейност, в дейността на хорони и музикални дружества, в театрални и музикалносценични постановки, в начални прояви на танцово обучение. По повод на този раздел на вътрешната защита към докторанта бяха отправени препоръки по отношение селектиране на информацията, с които като цяло той се е съобразил. В интерес на по-цялостния съдържателен

обхват на този раздел смятам, че към постановките с балетни сцени е добре да се добави оперетата „Девически пансион“ от Димитър Цонев, в която танците са поставени от балетмайсторките Веса Пенева и Сия Котова. Освен това информацията за постановката на операта „Гергана“ от Маестро Атанасов трябва да се допълни с отзива за нея във в. „Бургаска вечерна поща“ от 26 май 1928 г., в който специално се отбелязва работата на балетмайсторката Поля Опълченска.

Също в този раздел трябва да се добави по-подробна информация за танцовата музика в творчеството на двама известни композитори, които работят активно в Бургас през първата половина на XX век и описите на чиито архивни фондове са издадени – Георги Шагунов (автор на стотици валсове, мазурки, полки, танга и други танцови пиеси, но и на музикалносценични произведения) и Върбан Върбанов (автор на клавирни валсове и на музикалносценични произведения, съхранен е например балет из операта "В леса", запазен е отзив за премиерата на операта от 6 юни 1929 г. във в. "Бургаска поща"). Това би обогатило общата картина, която очертава докторантът в първия раздел.

Вторият раздел на труда представя формирането на балетна труппа в етапа на самодейната опера в Бургас, реализацията на балетните сцени в поставените оперни заглавия и първата самостоятелна балетна постановка, ролята на Дора Вариева в началните стъпки на балетната труппа.

Основният акцент на изследването е репертоарът – класически и съвременен – на Държавната опера в Бургас. На него са посветени третият и четвъртия раздел от труда. Всички постановки (балети от класическия репертоар, балети, свързани със съвременната хореография, български заглавия, постановки за деца) са представени детайлно, подробната информация е придружена от авторски анализи и коментари и откъси от рецензии и отзиви. Впечатляващо е внушителното количество проучени и коментирани източници, на които стъпва текстът – монографични

изследвания, енциклопедични издания, документални книги, статии в специализирания периодичен печат, публикации (рецензии, отзиви, съобщения, информации) в местни периодични издания, архивни материали, цитирани коректно в труда.

Петият раздел е посветен на съвременни танцови формации в Бургас, които не са с държавно финансиране и техния принос за танцовото изкуство в града.

Очертан е приносът на всички хореографи, поставяли балетни заглавия в операта – сред тях са Дора Вариева, Димо Врубел, Павлина Иванова, Люба Колчакова, проф. Петър Луканов, проф. Хикмет Мехмедов, Веса Тонова, както и на балетисти с важна роля за развитието на професионалната балетна труппа, между които Григор Роглев, Галина Калчева, Добриня Бахова, Лили Бисерова, Недко Георгиев, Мартин Чикалов.

Внимание заслужава и краткият обзор на балетното образование в Бургас, най-вече на балетните класове в НУМСИ „Проф. Панчо Владигеров“ в Бургас, чиито възпитаници са редовни участници в постановките на Бургаската опера, а някои от тях вече имат професионална реализация като балетни артисти в различни оперни театри в България.

Ценни са приложенията в края на труда, които представят всички балетни заглавия, поставяни в Бургас, хореографи, реализирали постановки в Бургаската опера, както и постановки на музикалносценични произведения с участието на балетната труппа в оперния театър.

Трудът на Росен Николов е принос към историята на българското балетно изкуство и изобщо към историята на музикалносценичното изпълнителство в България. Издирването в архивни фондове и систематизирането на множество извори и факти, документи и видеоматериали, както и проучването на множество публикации от докторанта и тяхното въвеждане в текста е важна предпоставка за широкия

поглед към изследователския обект. Смятам, че е добре трудът на Росен Николов да бъде издаден след необходимата редакция и съответните допълнения.

Заклучение

Поздравявам докторанта Росен Николов и неговия научен ръководител проф. д.изк. Анелия Янева и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Росен Методиев Николов образователната и научна степен "Доктор" в професионално направление "Музикално и танцово изкуство".

21 април 2021 г.

проф. д-р Юлиан Куюмджиев